

SZKOLNY PROGRAM
WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY
ZESPOŁU SZKÓŁ TECHNICZNYCH I PRZYRODNICZYCH
w Bolesławcu

SPIS TREŚCI

1. AKTY PRAWNE	str. 3-4
2. WIZJA I MISJA SZKOŁY	str. 5
3. WYCHOWANIE A PROFILAKTYKA	str. 6-10
4. OBSZARY DZIAŁAŃ WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNYCH.....	str. 11-19
5. SPOSOBY EWALUACJI PROGRAMU.	str. 20-22

I. AKTY PRAWNE

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny jest dokumentem opisującym w sposób całościowy wszystkie działania i treści o charakterze wychowawczym i profilaktycznym, które realizowane są w szkole.

Szkolny Program wychowawczo-profilaktyczny Zespołu Szkół Technicznych i Przyrodniczych powstał w oparciu o dokumenty prawne obowiązujące w Rzeczypospolitej Polskiej oraz w naszej szkole.

Wykaz aktów prawnych i najważniejsze ich zapisy:

- 1) **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r** (Dz. U. 1997 nr 78, poz. 483 ze zm.).
- 2) **Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty** (Dz. U. z 2016 poz. 1943, 1954, 1985 i 20169 oraz z 2017 r. poz. 60, 949 i 1292).
- 3) **Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela** (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1189).
- 4) **Powszechna Deklaracja Praw Człowieka.**
- 5) **Konwencja o Prawach Dziecka.**
- 6) **Ustawa o Wychowaniu w Trzeźwości i Przeciwdziałaniu Alkoholizmowi** z dn. 26 października 1982 r. - Dz.U. Nr 35 poz. 230 (tj. z 2016 r. poz. 487).
- 7) **Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 czerwca 2016r.** (Dz. U. z dnia 23 czerwca 2016 r. poz. 895) w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół.
- 8) **Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r.** w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. z dnia 24 lutego 2017 r. poz. 356).

- 9) **Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 czerwca 2015 r.** w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. z 18 czerwca 2015 r. poz. 843 ze zm. z dnia 31 sierpnia 2017 r. poz. 1651).
- 10) **Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 sierpnia 2017 r.** w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. z dnia 16 sierpnia 2017 r. poz. 1534).
- 11) **Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 18 sierpnia 2015 r.** w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z dnia 28 sierpnia 2015 r. poz. 1249).
- 12) **Narodowy Program Zdrowia na lata 2016-2020.**
- 13) **Polska Deklaracja w Sprawie Młodości i Alkoholu** z dn. 18 lutego 2000 r.
- 14) **Ustawa o Ochronie Zdrowia Przed Następstwami Używania Tytoniu i Wyrobów Tytoniowych** z dn. 9 listopada 1995 r. (tj. z dnia 21 kwietnia 2017 Dz.U. z dnia 17 maja 2017 r. poz. 957).
- 15) **Ustawa o Przeciwdziałaniu Narkomanii** - ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz.U. z 2005 r. Nr 179 poz. 1485) - (tj. z 2017 r. poz. 783, 1458).
- 16) **Ustawa o Postępowaniu w Sprawach Nieletnich** z dn. 26 października 1982 r. (tj. Dz.U. z 2016 poz. 1654, z 2017 r. poz. 773).
- 17) **Polska Deklaracja w Sprawie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie** z grudnia 1995 r.
- 18) **Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 22 stycznia 2018 r.** zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z dnia 25 stycznia 2018 r. poz. 214).
- 19) **Ustawa o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich** z dnia 13 maja 2016 r. (Dz. U. 2016 poz. 862, art. 22b i 22c).

II. WIZJA I MISJA SZKOŁY

Zespół Szkół Technicznych i Przyrodniczych to szkoła przyjazna uczniowi, umożliwiająca zdobycie zawodu i przygotowująca do studiów wyższych oraz do udziału w życiu społecznym a także rozwijająca zainteresowania, zapewniająca bezpieczne i nowoczesne warunki nauki.

MISJA

Misją Zespołu Szkół Technicznych i Przyrodniczych jest:

1. Opieranie relacji w ramach społeczności szkolnej na wzajemnym zrozumieniu i poszanowaniu godności, a pomiędzy nauczycielami i uczniami także na zasadach dyskrecji i zaufania.
2. Respektowanie wspólnie ustalonych zasad funkcjonowania przez społeczność szkolną.
3. Wszechstronne przygotowanie uczniów do podjęcia dalszej nauki.
4. Kształtowanie przedsiębiorczości i etyki zawodu.
5. Zdobycie umiejętności aktywnego poszukiwania pracy.
6. Udział w zajęciach szkolnych na zasadach świadomej aktywności i zaangażowania.
7. Kształtowanie poczucia odpowiedzialności za własne postępowanie w pełnieniu różnych ról społecznych.
8. Umożliwienie uczniom udziału we współczesnym życiu kulturalnym regionu i kraju.
9. Utrzymanie stałej współpracy z rodzicami na zasadzie dialogu.
10. Systematyczne wyposażanie pracowni szkolnych w nowoczesne środki dydaktyczne.

III. WYCHOWANIE A PROFILAKTYKA

CZYM JEST WYCHOWANIE WE WSPÓŁCZESNEJ SZKOLE?

Kształcenie i wychowanie powinno stanowić w pracy szkoły integralną całość. W kształceniu szkolnym powinna być zachowana równowaga między przekazem informacji a rozwijaniem umiejętności i wychowaniem. Ponieważ podmiotem oddziaływań szkoły jest uczeń, punktem wyjścia w procesie edukacji powinny być jego potrzeby rozwojowe, a nie wymogi programowe.

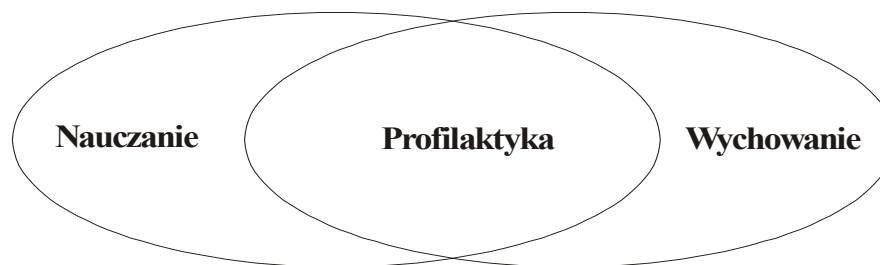
Wytuczono w ten sposób nadrzędne cele edukacyjne szkoły poprzez realizację zadań w zakresie:

1. **NAUCZANIA** - traktowanie wiadomości przedmiotowych jako integralną część poznawania świata, rozumienia siebie i ludzi; poznawania zasad rozwoju osobistego i życia społecznego.
2. **KSZTAŁCENIA UMIEJĘTNOŚCI:**
 - prezentacji własnego punktu widzenia i brania pod uwagę poglądów innych ludzi;
 - efektywnego współdziałania w zespole i praca w grupie;
 - budowania więzi międzyludzkich;
 - podejmowania indywidualnych i grupowych decyzji, skutecznego działania na gruncie zachowania obowiązujących norm;
 - rozwiązywania problemów w sposób twórczy;
 - odnoszenia do praktyki zdobytej wiedzy oraz tworzenia potrzebnych doświadczeń i nawyków;
 - przyswajania sobie metod i technik negocjacyjnego rozwiązywania konfliktów i problemów społecznych.
3. **WYCHOWANIA** - szkoła powinna wspierać działania wychowawcze rodziców, aby uczniowie znajdowali w szkole środowisko do wszechstronnego rozwoju osobowego w wymiarze:
 - intelektualnym,
 - psychicznym,
 - społecznym,
 - zdrowotnym,
 - estetycznym,
 - moralnym,
 - duchowym.

Zadaniem szkoły w zakresie wychowania jest ukształtowanie młodego człowieka, który:

- będzie samodzielny w dążeniu do dobra w jego aspekcie indywidualnym i społecznym, umiejętnie godząc dobro własne z dobrem innych,
- umie brać odpowiedzialność za siebie, twórczo łączy wolność własną z wolnością innych,
- umie poszukiwać, odkrywać i dążyć w drodze rzetelnej pracy do osiągnięcia celów życiowych i wartości ważnych dla odnalezienia swojego miejsca w świecie,
- wykazuje szacunek dla dobra wspólnego,
- potrafi żyć w rodzinie, w społeczności lokalnej i w państwie, w duchu przekazu dziedzictwa kulturowego,
- rozpoznaje wartości moralne, dokonuje ich wyboru i hierarchizacji,
- rozwija w sobie umiejętność dialogu, współpracy i współdziałania.

Powyższe założenia sprawiają, że szkoła staje się instytucją edukacyjną i wychowawczą, a co za tym idzie środowiskiem, w którym znaczące miejsce mają działania profilaktyczne. Z powyższych rozważań wyłania się następujący model oddziaływań na ucznia:

Z najnowszych rozważań związanych z profilaktyką wynika, że w odniesieniu do młodzieży powinna ona mieć charakter interdyscyplinarny, ponieważ musi uwzględniać wiedzę z zakresu psychologii rozwojowej, społecznej, wychowawczej, klinicznej i pedagogiki. Profilaktyka ogranicza, zmniejsza bądź likwiduje te czynniki, które dezorganizują proces wychowania. Profilaktyka chroni i nabiera sensu tylko w kontekście wychowania.

Dlatego profilaktyka:

- dotyczy wszystkich osób zaangażowanych w proces wychowania,
- odbywa się na różnych poziomach,
- uwzględnia różne strategie działania: informacyjną, edukacyjną i alternatywną,
- obejmuje działania ewaluacyjne.

Planując działania profilaktyczne należy uwzględnić czynniki ryzyka i czynniki chroniące, które wskazują możliwości wystąpienia zagrożeń i wytyczają kierunki działań.

Czynniki ryzyka to cechy, sytuacje i warunki sprzyjające powstawaniu zachowań ryzykownych.

Czynniki chroniące to cechy, sytuacje i warunki zwiększające odporność na działanie czynników ryzyka.

CZYNNIKI RYZYKA

Czynniki ryzyka:	Ryzykowne zachowania:
kulturowe i społeczne	➤ legislacja promująca używanie używek np. reklama piwa, ➤ normy społeczne popierające używanie środków psychoaktywnych, ➤ duża dostępność, ➤ bieda.
międzyludzkie	➤ palenie papierosów, picie alkoholu czy używanie innych substancji uzależniających przez rodziców czy innych członków rodziny, ➤ pozytywny stosunek rodziców lub członków najbliższej rodziny, ➤ zaburzone relacje w rodzinie, rozwody, ➤ częste awantury wśród najbliższych członków rodziny, ➤ odrzucenie przez grupę rówieśniczą, ➤ przynależność do grupy rówieśniczej używającej środków uzależniających.
psychospołeczne	➤ wczesne i trwałe kłopoty z zachowaniem, ➤ trudności, niepowodzenia szkolne, ➤ złe relacje w szkole z rówieśnikami i nauczycielami, ➤ przekorna i buntownicza osobowość, ➤ pozytywny stosunek do substancji psychoaktywnych, ➤ wczesne rozpoczęcie używania substancji uzależniających.
biogenetyczne	➤ genetycznie uwarunkowana podatność na uzależnienia, ➤ predyspozycja psychofizjologiczna do zażywania środków psychoaktywnych.

CZYNNIKI CHRONIĄCE:

- silna więź emocjonalna z rodzicami i rodziną,
- zainteresowanie nauką szkolną, własnym rozwojem i hobby,
- regularne praktyki religijne,
- umiejętność poszanowania norm społecznych, prawa, systemu wartości i autorytetów,
- przynależność do pozytywnej grupy rówieśniczej,
- stała opieka sprawowana przez kompetentną osobę dorosłą,
- zdolności i sprawności pozwalające osiągać dobre wyniki w nauce,
- umiejętność konstruktywnego rozwiązywania problemów,
- uwrażliwienie na potrzeby innych,
- poczucie skuteczności swoich działań.

Zgodnie z obowiązującymi poziomami profilaktyki w naszej szkole w ramach szkolnego programu wychowawczo- profilaktycznego realizowana będzie: ***profilaktyka uniwersalna, selektywna i wskazująca.***

Profilaktyka uniwersalna – skierowana jest do wszystkich uczniów szkoły niezależnie od poziomu ryzyka używania przez nich środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych.

Profilaktyka selektywna – skierowana jest do uczniów z grupy podwyższonego ryzyka, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na rozwój zachowań ryzykownych.

Profilaktyka wskazująca – skierowana jest do uczniów, u których rozpoznano wczesne objawy używania środków psychoaktywnych lub występowania innych zachowań ryzykownych, które nie zostały zdiagnozowane jako zaburzenia lub choroby wymagające leczenia.

Nasz Szkolny Program wychowawczo - profilaktyczny jest ukierunkowany na rozwój osobisty młodego człowieka i zgodnie z zaleceniami UNICEF-u wspiera rozwój następujących umiejętności:

- interpersonalne,
- podejmowania decyzji,
- radzenia sobie i kierowania stresem,
- budowania samoświadomości,
- budowania własnego systemu wartości.

Związek Szkolnego Programu Wychowawczo - Profilaktycznego z dokumentami istniejącymi w szkole:

1. Podstawa programowa.
2. Regulaminy porządkowe / procedury postępowania.
3. Statut Zespołu Szkół Technicznych i Przyrodniczych.
4. Wewnątrzszkolny System Oceniania.

W związku z obecnością w naszej szkole dużej liczby uczniów pochodzących z Ukrainy, program wychowawczo – profilaktyczny uwzględnia szereg działań integrujących w/w uczniów z całą społecznością szkolną.

*W programie wychowawczo – profilaktycznym zostały uwzględnione procedury „Bezpieczna szkoła” oraz „Standardy Ochrony Młodzieży”.
Harmonogram działań na nowy rok szkolny został oparty na podstawowych kierunkach realizacji polityki oświatowej państwa.*

IV. OBSZARY DZIAŁAŃ WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNYCH

1. Wychowanie patriotyczne

Lp.	Zadania	Formy i sposoby realizacji
1.	Zapoznanie z polską historią i kulturą	1. Realizacja treści programowych z historii i języka polskiego. 2. Wycieczki szkolne. 3. Organizacja i udział w obchodach rocznic narodowych (Święto Niepodległości Polski, Konstytucja 3 Maja). 4. Organizowanie wystaw tematycznych.
2.	Rozwijanie świadomości narodowej	1. Kształtowanie szacunku do symboli narodowych. 2. Uświadamianie specyfiki polskich zwyczajów i obyczajów. 3. Budzenie szacunku do języka ojczystego. Dbłość o kulturę języka polskiego w komunikacji szkolnej i zawodowej.
3.	Zapoznanie z ukraińską historią i kulturą	1. Kształtowanie szacunku do kultury i tradycji ukraińskiej oraz polskiej (prowadzenie zajęć, lekcji wychowawczych, wystaw, projektów). 2. Zapoznanie uczniów z polskim systemem szkolnym. 3. Nauczanie języka polskiego. Prowadzenie dodatkowych lekcji j. polskiego dla uczniów mających trudności z porozumiewaniem się w tym języku oraz pomoc tłumacza dla ułatwienia komunikacji.

Efekty działań wychowawczych

Uczeń:

- wie, jak ważnym łącznikiem między przeszłością a teraźniejszością jest tradycja,
- rozumie znaczenie podtrzymywania tradycji szkolnych, rodzinnych i regionalnych; jest związany ze swoim regionem, zna jego walory,
- okazuje szacunek do symboli narodowych,
- dba o kulturę języka polskiego.

2. Kształtowanie postaw obywatelskich – przygotowanie do aktywnego udziału w życiu zawodowym, społecznym i gospodarczym

Lp.	Zadania	Formy i sposoby realizacji
1.	Kształtowanie postaw otwartych na potrzeby drugiego człowieka	- Wykorzystywanie wiedzy psychologicznej, pedagogicznej, filozoficznej do analizy pozytywnych i negatywnych działań ludzi. - Kształtowanie krytycznego stosunku do prymitywizmu i demagogii w życiu publicznym i zawodowym. - Podejmowanie działań charytatywnych.
2.	Kształtowanie właściwej postawy wobec obowiązków zawodowych	- Wykorzystanie wiedzy nauk społecznych do kształcenia postaw: <i>postawy wobec pracy</i>: sumienność, samodzielność, obowiązkowość, odpowiedzialność; dbałość o stanowisko pracy; <i>postawy wobec innych ludzi</i>: gotowość niesienia pomocy, tolerancja, kultura osobista i poszanowanie godności ludzkiej, uczciwość, opanowanie, wyrażanie uczuć – życzliwości, przyjaźni, akceptacji. - Organizowanie spotkań z przedstawicielami pracodawców prywatnych.
3.	Poszukiwanie naszego miejsca w kulturze europejskiej	- Polska w Unii Europejskiej. - Rozwijanie współpracy z zagranicą.
4.	Kształcenie umiejętności funkcjonowania w demokratycznym społeczeństwie obywatelskim	- Pełnienie przez uczniów różnych ról społecznych w środowisku szkolnym i lokalnym. - Współpraca dyrekcji i wychowawców z SU i innymi organizacjami szkolnymi. - Udział uczniów w posiedzeniach kolegiałnych organów szkoły. - Dyskusje na aktualne tematy społeczno-polityczne.
5.	Kształtowanie umiejętności współistnienia i współpracy w grupie szkolnej	- Organizowanie różnych form życia wewnętrznego szkoły: mikołajki, wigilia, walentynki. - Rozwijanie tradycji szkoły: studniówka, dzień pierwszoklasisty, Dzień Edukacji Narodowej, dzień sportu, tydzień tolerancji, pożegnanie absolwentów.
6.	Kształtowanie świadomości istnienia różnorodności kulturowej	- Stworzenie przyjaznego i tolerancyjnego środowiska w szkole dla uczniów z Ukrainy. - Organizowanie prezentacji, warsztatów, lekcji wychowawczych ułatwiających zrozumienie kultury i tradycji ukraińskiej oraz polskiej.

Efekty działań wychowawczych:

Uczeń:

- umie zachować się odpowiednio wobec wszelkich odmienności, szanuje, uznaje, nie drwi,
- umie zauważyć osobę potrzebującą pomocy i potrafi jej pomóc,
- jest chętny i usłużny w stosunku do potrzebujących pomocy,
- potrafi rozwiązywać sporne sprawy,
- łagodzi konflikty, jest asertywny,

- jest taktowny, tolerancyjny, uczynny,
- zna zasady współżycia między ludźmi,
- umie dokonać wyboru między tym, co wypada bądź nie, w zależności od sytuacji.

3. Rozwój osobowości ucznia – rozwój jednostki i kształtowanie jej osobowości

Lp.	Zadania	Formy i sposoby realizacji
1.	Kształtowanie u uczniów świadomej potrzeby rozwijania własnej osobowości	1. Zapoznanie z głównymi składnikami osobowości: aktywność życiowa, poczucie własnej wartości, asertywność, wytrwałość, zdyscyplinowanie, uczciwość, honor, odpowiedzialność itp. 2. Zajęcia warsztatowe wg harmonogramu działań profilaktycznych. 3. Wspieranie uczniów wskazówkami bibliograficznymi oraz wyjaśnienie najtrudniejszych problemów. 4. Organizowanie spotkań z ludźmi nauki, autorami książek, twórcami w dziedzinie sztuki. 5. Rozwijanie czytelnictwa. 6. Propagowanie olimpiad naukowych i konkursów artystycznych. 7. Organizowanie konkursów wewnątrzszkolnych. 8. Indywidualne rozmowy z uczniami.
2.	Kształtowanie właściwej postawy wobec obowiązków szkolnych	1. Wykorzystanie wiedzy pedagogicznej i psychologicznej do kształtowania prawidłowej postawy wobec obowiązków szkolnych (motywacja jako główny czynnik efektywnego uczenia się, motywacja a cele życiowe, motywacja a satysfakcja). 2. Organizowanie spotkań oraz warsztatów z osobami specjalizującymi się w nauce efektywnego uczenia się, nauce motywacji. 3. Przeprowadzanie lekcji, które będą pomocne w sztuce przyswajania wiedzy. 4. Współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Bolesławcu oraz uczelniami wyższymi w zakresie nabywania przez uczniów kompetencji emocjonalnych i społecznych. 5. Organizowanie dodatkowych lekcji języka polskiego dla uczniów przybyłych z Ukrainy. 6. Pomoc „tłumacza” – nauczyciela wspierającego, komunikującego się w języku ojczystym uczniów z Ukrainy.
3.	Preorientacja zawodowa oraz zdobywanie umiejętności aktywnego poszukiwania pracy	1. Gromadzenie i udostępnianie informacji o studiach wyższych, szkołach policealnych, kursach kwalifikacyjnych i innych formach kształcenia (np. Salon Maturzystów).

4.	Kształtowanie postaw dbałości o środowisko przyrodnicze	1. Udział uczniów w corocznej akcji „Sprzątanie Ziemi”. 2. Udział w akcji segregacji śmieci.
5.	Kształtowanie właściwej postawy wobec uczniów przybyłych z Ukrainy.	1. Organizowanie zajęć integracyjnych ułatwiających zaaklimatyzowanie się uczniów ukraińskich w nowej szkole. 2. Organizowanie lekcji wychowawczych / spotkań ukierunkowanych na otwartość i tolerancję wobec innych kultur oraz szacunek dla różnorodności.

Efekty działań wychowawczych:

Uczeń:

- umie dokonać samooceny,
- potrafi dostrzec przyczyny trudności w nauce,
- chce przyjąć pomoc i dzielić się swoimi umiejętnościami z innymi,
- rozumie potrzebę samorozwoju,
- pracuje na bieżąco,
- unika zaległości w nauce,
- wykazuje elementy samodzielności, indywidualnej pracy z materiałem źródłowym, w tworzeniu projektów,
- w zdobywaniu informacji z różnych źródeł,
- potrafi postawić sobie cele i je zrealizować,
- potrafi odkryć swoje preferencje zawodowe,
- dba o naturalne środowisko.

4. Zdrowie i rozwój fizyczny młodzieży. Opieka

Lp.	Zadania	Formy i sposoby realizacji
1.	Troska o zdrowie uczniów	1. Propagowanie oświaty zdrowotnej poprzez: ➤ organizowanie wystaw, gazetek, prac propagujących zdrowie z okazji Dni Honorowych Dawców Krwi, Światowego Dnia Ziemi, Światowego Dnia Zdrowia, Dni bez Papierosa, Światowego Dnia Chorych na AIDS, ➤ udział szkoły w programie edukacyjnym „Wybierz Życie – Pierwszy Krok” – profilaktyka raka szyjki macicy i raka piersi. 2. Stosowanie procedur ‘Bezpieczna Szkoła’ oraz ‘Standardów Ochrony Małoletnich’. 3. Współpraca z pielęgniarką szkolną w zakresie poznawania uczniów i udzielania im właściwej pomocy. 4. Uświadamianie prowadzenia higienicznego trybu życia i pracy umysłowej. 5. Profilaktyka w dziedzinie uzależnień (narkomania, nikotynizm, alkoholizm): ➤ udział szkoły w programie edukacyjnym pn. „ARS, czyli jak dbać o miłość”, ➤ prowadzenie lekcji i warsztatów nt. szkodliwości picia alkoholu, palenia papierosów oraz zażywania narkotyków, ➤ organizowanie imprez profilaktycznych uczących życia bez nałogów. 6. Profilaktyka w dziedzinie zdrowia psychicznego (lekcje, warsztaty i spotkania psychologiczne nt. stresu, depresji wieku młodzieńczego oraz zaburzeń: nastroju, lękowych i odżywiania w okresie dorastania). 7. Integracja uczniów z Ukrainy z lokalną społecznością: organizowanie wyjść i wycieczek integracyjnych (np. do miejsc kulturowych i sportowych w okolicy), promowanie aktywności pozaszkolnych, które będą zachęcały do interakcji z innymi uczniami.
2.	Rozwijanie sportu szkolnego	1. Aktywizacja uczniów do rozwijania sprawności fizycznej (siłownia, basen, aerobik). 2. Organizowanie rozgrywek sportowych (międzyklasowych i międzyszkolnych). 3. Organizowanie Dnia Sportu Szkolnego. 4. Organizacja zajęć sportowych w czasie wolnym od zajęć (ferie zimowe).
3.	Organizowanie uczniom pomocy materialnej	1. Rozeznanie sytuacji materialnej uczniów. 2. Wnioskowanie o pomoc finansową do Rady Rodziców, ośrodków pomocy społecznej. 3. Rządowe wsparcie dla niepełnosprawnych uczniów na zakup podręczników oraz materiałów edukacyjnych i ćwiczeniowych.
4.	Zapewnienie bezpiecznych warunków nauki	1. Zwiększenie nadzoru nad miejscami, w których najczęściej pojawiają się zachowania niezgodne z zapisami Statutu.

		2. Realizowanie zajęć zwiększających umiejętności interpersonalne uczniów, pozwalających na bezkonfliktowe rozwiązywanie problemów. 3. Respektowanie procedur przewidywanych dla sytuacji związanych z występowaniem patologii społecznych na terenie szkoły. 4. Respektowanie procedur przewidywanych dla sytuacji kryzysowych na terenie szkoły. 5. Działania szkolnego koordynatora ds. bezpieczeństwa: kontakty z sądem, policją, ośrodkami opieki społecznej, PCPR. 6. Rozwój monitoringu w szkole. 7. Profilaktyka agresji i przemocy w szkole: ➤ ankiety nt. poziomu bezpieczeństwa uczniów w szkole, agresji i przemocy w szkole oraz zachowań agresywnych uczniów, ➤ lekcje wychowawcze oraz warsztaty, ➤ spotkania, imprezy profilaktyczne, ➤ wystawki i gazetki związane z problemem agresji i przemocy, ➤ udział uczniów w akcjach profilaktycznych, ➤ realizacja programów profilaktycznych.
--	--	--

Efekty działań wychowawczych:

Uczeń:

- pozna mechanizmy działania używek i ich szkodliwość,
- uodporni się bardziej na ofertę „świata”,
- nauczy się mówić NIE na propozycję kolegów,
- zrozumie, że bez alkoholu można się dobrze bawić,
- nabędzie pewności, że odmawiając demonstrowuje siłę charakteru,
- nie ulegnie złym wpływom, jest asertywny, czyli wie, że należy w pewnych sytuacjach odmówić zgodnie z hasłem: „Dziękuję – nie piję, nie palę, nie biorę”,
- dostrzega znaczenie odpowiedzialności w życiu za własne wybory,
- wie, co to jest agresja i przemoc,
- potrafi odróżnić dobre zachowania od złych,
- rozumie istotę zachowań agresywnych, asertywnych i uległych,
- potrafi rozwiązać sytuacje konfliktowe w nieagresywny sposób,
- potrafi bronić się przed przemocą,
- prezentuje postawę wolną od agresji i przemocy,
- dba o swoją kondycję fizyczną i zdrowie psychiczne.

PROFILAKTYKA

Lp.	Zadania	Formy i sposoby realizacji
1.	Wdrażanie uczniów do przestrzegania szkolnych regulaminów	1. Wspólne wypracowywanie kontraktów i regulaminów. 2. Zapoznanie uczniów z istniejącymi na terenie szkoły regulaminami zachowań oraz wdrażanie do przestrzegania szkolnych regulaminów. 3. Kształtowanie umiejętności zachowania się w miejscach publicznych. 4. Wdrażanie do bycia odpowiedzialnym za własne zachowania. 5. Kreowanie postaw zgodnych z pożądanymi społecznie wartościami i normami.
2.	Ćwiczenie i doskonalenie kompetencji komunikacyjnych oraz uczenie sposobów rozwiązywania problemów	1. Przypomnienie podstawowych reguł i zasad obowiązujących w relacjach interpersonalnych. 2. Kształtowanie umiejętności komunikowania się. 3. Rozwijanie umiejętności współdziałania, uczenie zachowań asertywnych. 4. Uczenie umiejętności odczytywania uczuć swoich i innych oraz adekwatnej reakcji.
3.	Zapobieganie zachowaniom o znamionach agresji i przemocy oraz cyberprzemocy	1. Dostarczanie podstawowej wiedzy na temat agresji i przemocy, również w świecie wirtualnym. 2. Przygotowanie młodzieży do możliwości kontaktu z przemocą. 3. Kształtowanie poczucia troski o bezpieczeństwo własne i innych, kształtowanie umiejętności dostrzegania przyczyn i skutków sytuacji konfliktowych. 4. Uczenie sposobów rozwiązywania sytuacji trudnych w sposób konstruktywny, kształtowanie umiejętności odróżnienia rzeczy dobrych od złych. 5. Uczenie rozpoznawania własnych emocji oraz sposobów odreagowywania gniewu i złości, kształtowanie umiejętności radzenia sobie z presją grupy lub pojedynczych osób. 6. Kształtowanie postawy otwartości na pomaganie sobie nawzajem. 7. Zapoznanie uczniów z prawnymi oraz moralnymi skutkami przemocy, odpowiedzialność prawna nieletnich, przekazywanie informacji na temat osób oraz instytucji mogących udzielić pomocy.
4.	Kształtowanie umiejętności kontrolowania stresu	1. Poszerzanie wiedzy na temat stresu, sposobów odreagowywania napięcia. 2. Uczenie rozpoznawania u siebie emocji przyjemnych i nieprzyjemnych.
5.	Podnoszenie samoświadomości ucznia	1. Kształtowanie umiejętności pozytywnego myślenia, uczenie rozpoznawania swoich mocnych i słabych stron. 2. Uczenie sposobów artykułowania własnych potrzeb, rozpoznawania własnych stanów emocjonalnych, uczenie autoprezentacji.
6.	Kształtowanie prawidłowych reakcji na zagrożenia zdrowia fizycznego i psychicznego –	1. Kształtowanie umiejętności dbania o własne bezpieczeństwo - <i>zapoznanie ze Standardami Ochrony Młodzieży</i>, kształtowanie postaw przeciwdziałania zagrożeniom wynikającym z rozwoju cywilizacyjnego. 2. Promowanie i uczenie zasad zdrowego stylu życia.

	wdrożenie „Standardów Ochrony Małoletnich”	3. Kształtowanie umiejętności podejmowania świadomych decyzji w sprawie używek. 4. Uczenie sztuki odmawiania bez obawy przed odrzuceniem. 5. Uświadomienie roli aktywnego wypoczynku i sportu dla zdrowia.
7.	Wdrażanie do bycia tolerancyjnym wobec wszelkich odmienności	1. Zapoznanie uczniów z wybranymi treściami Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela, z pracą Rzecznika Praw Obywatelskich. 2. Kształtowanie postawy tolerancji i altruizmu. 3. Uczenie reagowania na wszelkie przejawy nietolerancji w stosunku do innych. 4. Wdrażanie do uczestnictwa w akcjach charytatywnych, pomagania innym.
8.	Bezpieczeństwo w Internecie. Odpowiedzialne korzystanie z mediów społecznych	1. Uzmysławianie uczniom zagrożeń w sieci. 2. Przeprowadzenie ankiet nt. cyberprzemocy i innych zagrożeń płynących z cyberprzestrzeni. 3. Uczenie zasad bezpiecznego i odpowiedzialnego korzystania z mediów społecznych (warsztaty, lekcje wychowawcze, spotkania, imprezy profilaktyczne, wystawki, gazetki związane z problemem agresji i przemocy w sieci, udział młodzieży w akcjach profilaktycznych). 4. Rozwijanie umiejętności krytycznej analizy informacji dostępnych w Internecie.
9.	Dbłość o dobre samopoczucie uczniów z Ukrainy w nowej społeczności	1. Profilaktyka w dziedzinie zdrowia psychicznego (lekcje, warsztaty integracyjne). 2. Współpraca z rodzicami. 3. Dodatkowe lekcje języka polskiego ułatwiające lepszą komunikację, co pozwoli uniknąć poczucie odosobnienia ze względu na nieznaną języka.

Efekty działań profilaktycznych:

Uczeń:

- uczeń jest świadomy swoich praw,
- uczeń zna, rozumie i stosuje się do regulaminów szkolnych, norm społecznych,
- uczeń jest odpowiedzialny za własne zachowanie,
- uczeń potrafi dokonać samokontroli i samooceny,
- uczeń potrafi zachować się stosownie do miejsca i sytuacji,
- uczeń dba o dobre imię szkoły,
- uczeń zna swoje potrzeby i potrafi o nie zadbać z uwzględnieniem potrzeb innych,
- uczeń potrafi zwrócić się o pomoc w sytuacji, gdy nie wie, jak się zachować,
- uczeń prezentuje postawę otwartości na przekazywane mu opinie,
- uczeń chce i potrafi działać w grupie rówieśniczej,
- uczeń potrafi rozwiązywać konflikty w nieagresywny sposób,
- pozna zagrożenia płynące z cyberprzestrzeni,
- pozna zasady bezpiecznego i odpowiedzialnego korzystania z mediów społecznych,

- uczeń potrafi rozpoznawać i nazywać emocje,
- uczeń zna sposoby opanowywania bądź konstruktywnego wyrażania złości,
- uczeń potrafi bronić się przed presją innych,
- uczeń potrafi troszczyć się o bezpieczeństwo swoje i innych,
- uczeń potrafi bronić się przed przemocą,
- uczeń potrafi pozytywnie myśleć o sobie – zna swoje mocne i słabe strony,
- uczeń potrafi panować nad emocjami,
- uczeń zna sposoby odreagowywania napięcia,
- uczeń jest zmotywowany do prowadzenia zdrowego stylu życia,
- uczeń ma wiedzę na temat istnienia różnic dotyczących przekonań, religii, kultur, wyglądu, stanu posiadania itp., jest wobec nich tolerancyjny,
- uczeń ma postawę szacunku dla odmienności,
- uczeń ma świadomość zagrożeń płynących z rozwoju cywilizacyjnego,
- uczeń ma świadomość zagrożeń wynikających z używania środków uzależniających,
- uczeń rozumie potrzebę bycia krytycznym wobec wzorców proponowanych przez środki masowego przekazu,
- uczeń czuje się bezpiecznie w nowym środowisku.

V. SPOSOBY EWALUACJI PROGRAMU

Każdy program wychowawczo - profilaktyczny zakłada spowodowanie zmian w wiedzy, postawach, zachowaniach osób objętych programem. Koniecznością jest sprawdzenie czy zmiany następują, czy idą we właściwym kierunku, zgodnym z wcześniej założonymi celami.

EWALUACJA jest metodyczną oceną skuteczności, pozwalającą ocenić, na ile udało się zrealizować najważniejsze standardy.

Ważnym etapem ewaluacji każdego programu jest określenie stanu wyjściowego tzw. „bilansu otwarcia”, który stanowi punkt odniesienia dla późniejszej oceny procesu rozwoju i skuteczności proponowanych działań.

Dokonując bilansu otwarcia postawiliśmy sobie następujące pytania:

- **Jakie zachowania uczniów stanowią największy problem?**
- **Czy w szkole znajdują się uczniowie będący w grupie ryzyka ze względu na deficyty rozwojowe i środowiskowe?**
- **Czy występują uczniowie, którzy mają problemy z nauką związane z wyborem kierunku kształcenia?**
- **Jakie zajęcia pozalekcyjne są organizowane na terenie szkoły?**

Mając jasność co do potrzeb i zasobów szkoły, stanęliśmy przed pytaniem, jakich narzędzi użyć w celu sprawdzenia efektywności prowadzonych przez nas działań wychowawczo-profilaktycznych.

Wybraliśmy następujące narzędzia badawcze:

1. Ankiety skierowane do uczniów, rodziców, nauczycieli, które pozwolą ustalić:

- poziom wiedzy uczniów, dotyczących omawianych zagadnień profilaktycznych,
- zmiany w postawach uczniów,

- ocenę zmian zachodzących wśród młodzieży według opinii rodziców oraz nauczycieli,
- ocenę samopoczucia uczniów w szkole i klasie,
- istniejące w dalszym ciągu na terenie szkoły sytuacje niesprzyjające dobremu samopoczuciu uczniów,
- potrzeby uczniów w niedostatecznym stopniu zaspakajane przez szkołę.

2. Bezpośrednie obserwacje uczniów prowadzone przez nauczycieli, personel szkoły, rodziców, które pozwolą nam ustalić czy:

- informacje uzyskane na podstawie ankiet są zgodne z rzeczywistością istniejącą na terenie szkoły,
- wzrasta liczba uczniów przejawiających zachowania zgodne z powszechnie przyjętymi normami zachowań,
- pojawiają się nowe problemy, które nie zostały uwzględnione w naszych działaniach.

3. Analizy ilościowe i jakościowe dokumentacji wychowawczej i pedagogicznej /dzienniki lekcyjne, zeszyty kontaktów z rodzicami, zeszyty obserwacyjne prowadzone przez wychowawców.../ co pozwoli ustalić czy:

- zmniejsza się liczba uwag i interwencji w stosunku do ucznia,
- nie budzi zastrzeżeń frekwencja młodzieży na zajęciach lekcyjnych,
- zwiększa się liczba pozytywnych ocen z zachowania,
- maleje liczba słabszych ocen z poszczególnych przedmiotów,
- widoczny staje się przyrost wiedzy i umiejętności.

4. Analiza sprawozdań z konkursów, imprez, akcji i zawodów sportowych organizowanych na terenie szkoły i wyższych szczeblach co pozwoli nam ustalić, czy:

- wzrasta liczba uczniów biorących czynny udział w wyżej wymienionych,
- odnotowywane są większe sukcesy młodzieży,
- uczniowie prezentują wysoki poziom przygotowania.

5. Analizy prac uczniów /plastycznych, literackich...

- prace młodzieży odzwierciedlają zrozumienie istoty zagadnień profilaktycznych.

6. Wywiady z wychowawcami, nauczycielami, pielęgniarką szkolną, na podstawie których można będzie stwierdzić, że:

- uczniowie dbają o higienę osobistą, posiadają wiedzę na temat zdrowego stylu życia,

- zmniejsza się liczba sytuacji konfliktowych pomiędzy uczniami,
- uczniowie chętniej szukają rozwiązań trudnych dla siebie sytuacji u kompetentnych osób.

7. *Rozmowy z uczniami, rodzicami, nauczycielami, na podstawie których ustalimy, czy:*

- dostrzegają pozytywne zmiany wśród młodzieży po realizacji programu,
- istnieją braki w realizowanym programie,
- istnieją obszary, w których należy dokonać zmian.

Harmonogram pracy zespołu w roku szkolnym 2025/2026:

Zadania do realizacji	Osoby odpowiedzialne za realizację zadania	Termin realizacji	Uczestnicy	Uwagi (proponowane działania)
Obszar I Wychowanie patriotyczne 1) <u>krzewienie polskiej tradycji, wychowanie do wartości poprzez kształtowanie postaw obywatelskich</u> 2) upamiętnianie ważnych kart z historii Polski 3) kształtowanie właściwych postaw - dbałość o język ojczysty, pielęgnacja kultury i tradycji narodowej w szkole i poza nią 4) uświadamianie specyfiki polskich zwyczajów i obyczajów 5) <u>szkoła miejscem edukacji obywatelskiej, kształtowania postaw społecznych i patriotycznych, odpowiedzialności za region i ojczyznę</u> 6) praca z uczniem z doświadczeniem migracyjnym - kształtowanie szacunku do kultury i tradycji ukraińskich oraz polskich	nauczyciele, wychowawcy	cały rok	Dyrekcja szkoły wychowawcy nauczyciele	<u>apele,</u> <u>konkursy humanistyczne,</u> <u>imprezy kulturowe, wystawy,</u> <u>akcje charytatywne, uroczystości państwowe,</u> <u>realizacja treści programowych z historii i j. pol.</u> <u>wycieczki edukacyjne</u> stworzenie przyjaznego i tolerancyjnego środowiska w szkole dla uczniów z Ukrainy: lekcje wychowawcze, projekty zapoznanie uczniów z polskim systemem szkolnym, dodatkowe lekcje języka polskiego dla uczniów przybyłych z Ukrainy w ZSM
Obszar II Kształtowanie postaw obywatelskich 1) kształtowanie właściwej postawy wobec obowiązków zawodowych – zapoznanie ze Statutem szkoły, z obowiązującymi regulaminami, dbałość o strój i zachowanie podczas egzaminów maturalnych i zawodowych 2) kształtowanie postaw otwartych na potrzeby drugiego człowieka,	wychowawcy, wszyscy nauczyciele	cały rok	Dyrekcja szkoły, wszyscy nauczyciele, samorząd szkolny	organizowanie różnych form życia wewnętrznego szkoły: apele, imprezy według kalendarza, lekcje wychowawcze, akcje charytatywne,

tj. tolerancja, kultura osobista, poszanowanie godności ludzkiej, kształtowanie umiejętności współistnienia i współpracy w grupie szkolnej 3) Kształtowanie świadomości istnienia różnorodności kulturowej 4) wdrażanie do bycia tolerancyjnym wobec wszelkich odmienności 5) określanie norm i zasad współżycia obywatelskiego np. poprzez udział w wyborach 6) tworzenie tradycji i obrzędowości klasy i szkoły 7) <u>dbałość o pozytywny wizerunek ucznia ZSTiP i promowanie go wśród społeczności szkolnej</u> 6) rozwijanie świadomości ekologicznej, bycia odpowiedzialnym za klimat naszej planety				promowanie otwartości i tolerancji wobec innych kultur organizowanie prezentacji, warsztatów, lekcji wychowawczych ułatwiających zrozumienie kultury i tradycji ukraińskich oraz polskich propagowanie pozytywnej postawy wśród społeczności szkolnej, systematyczna kontrola podczas przerw, monitoring segregowanie śmieci, zbiórki zużytych baterii, plastikowych nakrętek, udział w akcji sprzątania świata
Obszar III Rozwój osobowości ucznia 1) wspomaganie wychowawczej roli rodziny 2) kształtowanie u ucznia świadomej potrzeby rozwijania własnej osobowości, kształcenie rozwijające samodzielność, kreatywność i innowacyjność u ucznia, ćwiczenie metod i technik efektywnego uczenia się 3) <u>wspieranie aktywności poznawczej i poczucia sprawczości ucznia poprzez promowanie oceniania kształtującego i metod aktywizujących w dydaktyce</u> 4) <u>poprawne metodycznie wykorzystywanie przez nauczycieli narzędzi i materiałów dostępnych w sieci, w szczególności opartych na sztucznej inteligencji</u> 5) kształtowanie postaw uzdalniających do odpowiedzialnych decyzji (zwiększanie motywacji do nauki i pracy, uczenie odpowiedzialności za swoje życie, ukierunkowanie ucznia na odpowiedni poziom kształcenia, monitoring	wychowawcy, wszyscy nauczyciele, pedagog szkolny,	cały rok	Dyrekcja szkoły wychowawcy, nauczyciele	lekcje wychowawcze, zajęcia i warsztaty, imprezy szkolne, wycieczki, akcje charytatywne, konkursy, <u>realizacja projektu SCWEW</u> <u>analiza wyników w nauczaniu, korzystanie w nauczaniu z narzędzi opartych na sztucznej inteligencji</u>

uczniów z klas pierwszych technikum) 5) integracja zespołów klasowych (ogniska, wycieczki, warsztaty integracyjne dla klas pierwszych) 6) systematyczna diagnoza wychowawcza zespołu klasowego, systematyczny monitoring postępów ucznia w nauce oraz jego frekwencji, natychmiastowa reakcja na ucznia z trudnościami w nauce (diagnoza szkolna) 7) <u>kształtowanie myślenia analitycznego poprzez interdyscyplinarne podejście do nauczania przedmiotów przyrodniczych i ścisłych oraz poprzez pogłębianie umiejętności matematycznych w kształceniu ogólnym</u> 8) kształtowanie postaw dbałości o środowisko przyrodnicze 9) zdobywanie umiejętności aktywnego poszukiwania pracy, doradztwo zawodowe 10) wspieranie rozwoju umiejętności zawodowych oraz umiejętności uczenia się przez całe życie poprzez wzmocnienie współpracy szkół i placówek z pracodawcami oraz z instytucjami regionalnymi	kierownik praktycznej nauki zawodu	cały rok		pomoc w komunikacji dla uczniów mających problemy z porozumiewaniem się w j. polskim, pomoc „tłumacza” – nauczyciela wspierającego, komunikującego się w języku ojczystym uczniów z Ukrainy współpraca z pracodawcami i przedstawicielami lokalnego rynku pracy, praktyki zawodowe
Obszar IV Zdrowie i rozwój fizyczny młodzieży 1) wspomaganie wychowawczej roli rodziny 2) propagowanie zdrowego trybu życia i zapewnienie wsparcia psychologicznego – pedagogicznego, uczenie odpowiedzialności za własne zdrowie 3) <u>profilaktyka przemocy rówieśniczej, zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży, wsparcie w kryzysach psychicznych</u> 4) edukowanie w związku z zagrożeniami związanymi z używaniem nowych substancji psychoaktywnych i środków zastępczych tzw. dopalaczy przy współpracy z Policją, inspektorów sanitarnych 5) profilaktyka w dziedzinie uzależnień (narkomania, alkoholizm, nikotynizm,	wychowawcy, pielęgniarka szkolna, pedagog szkolny, nauczyciele wf-u, wszyscy nauczyciele, spotkania z ekspertem ds. żywieniowych	cały rok	Dyrekcja szkoły wychowawcy, nauczyciele	współpraca z Rodzicami, pedagogiem szkolnym, instytucjami wspierającymi rodzinę, spotkania ze specjalistami, z Policją, przedstawicielami sanepidu, pielęgniarką szkolną, warsztaty pedagogiczne dot. umiejętności interpersonalnych uczniów, akcje profilaktyczne, ankiety i gazetki, wykłady, spektakle, monitoring,

dopalacze itd.)				dyżury nauczycieli, lekcje wychowawcze
6) <u>edukacja prozdrowotna w szkole - kształtowanie zachowań służących zdrowiu, rozwijanie sprawności fizycznej i nawyku aktywności ruchowej</u>				
7) organizowanie uczniom pomocy materialnej				
8) <u>uświadamianie młodzieży o zagrożeniach, uczenie bezpiecznego poruszania się w Sieci oraz krytycznej analizy informacji dostępnych w Internecie</u>				
9) ochrona zdrowia - wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa wśród młodzieży – zapoznanie ze Standardami Ochrony Małoletnich				lekcje wychowania fizycznego, zawody sportowe, Dzień Sportu
10) promocja zdrowego trybu życia w szkole - kształtowanie postaw i zachowań prozdrowotnych, wspieranie aktywności fizycznej uczniów				
Obszar V Profilaktyka				
1) wdrażanie uczniów do przestrzegania szkolnych regulaminów	wychowawcy, pielęgniarka szkolna,	cały rok, na bieżąco	Dyrekcja szkoły wychowawcy, nauczyciele	spotkania ze specjalistami, przedstawicielami sanepidu, pielęgniarką szkolną, akcje profilaktyczne, wykłady, spektakle, ankiet i gazetki
2) wspieranie dobrostanu dzieci i młodzieży, ich zdrowia psychicznego, rozwijanie u uczniów empatii i wrażliwości na potrzeby innych	pedagog szkolny, nauczyciele wf-u,			zajęcia z pedagogiem w klasach pierwszych
3) ćwiczenie i doskonalenie kompetencji komunikacyjnych oraz uczenie sposobów rozwiązywania problemów	wszyscy nauczyciele			klasy pierwsze – lekcje EDB klasy 2-5T i 3BS – w ramach lekcji wychowawczych, warsztaty we współpracy z KP PSP
4) <u>zapobieganie zachowaniom o znamionach agresji i przemocy oraz cyberprzemocy, profilaktyka przemocy rówieśniczej</u>				profilaktyka w dziedzinie zdrowia psychicznego
5) kształtowanie umiejętności kontrolowania stresu				
6) nauka udzielania pierwszej pomocy				
7) kształtowanie prawidłowych reakcji na zagrożenia zdrowia fizycznego i psychicznego				

8) bezpieczeństwo w Internecie; odpowiedzialne korzystanie z mediów społecznościowych, <u>kształtowanie krytycznego podejścia do treści publikowanych w Internecie</u> ; zaznajomienie z przepisami prawa dotyczącego nadużyć w Internecie				
---	--	--	--	--